

Handläggare, titel, telefon
Maria Norman, stadsjurist
011-15 11 13
Anders Svedberg, stadsbyggnadsstrateg
011-15 13 89

Näringsdepartementet

Yttrande över En utvecklad översiktsplanering Del 1: Att underlätta efterföljande planering (SOU 2018:46)

Norrköpings kommun har beretts tillfälle att lämna yttrande kring rubricerat betänkande och vill framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

Norrköpings kommun är positiv till utredningens förslag som främjar begreppen; kontinuitet, god tillämpning och tydliga besked under förutsättning att kommunens planeringsansvar kan utövas med ömsesidig integritet och mandat, stat och kommun emellan.

Kommentarer och synpunkter till avsnitten i sammanfattningen

Översiktsplanen bör inte vara bindande

Norrköpings kommun anser att utredningen bör överväga möjligheten att tillskapa ett lagstöd, i PBL och miljöbalken, för överenskommelser mellan staten och kommunen, angående nödvändiga förutsättningar för fortsatt planläggning utifrån översiktsplans intentioner. Överenskommelsen skulle med fördel kunna knytas samman med de kriteriekrav som följer av en aktuell planeringsstrategi och utgöra ett proaktivt moment till länsstyrelsens planeringsbesked.

En planeringsstrategi ger kontinuitet

Norrköpings kommun vill föreslå att frågan om översiktsplanens aktualitet får beslutas flera gånger under en mandatperiod varför följande formulering föreslås i stället:

Kommunens översiktliga planeringsstrategi ska antas av fullmäktige minst en gång per mandatperiod varav det första antagandet skall ske senast 15 månader efter ett ordinarie val.

Översiktsplanens aktualitet

Det framgår tydligt att utredningsförslaget bygger på att en översiktsplan förlorar sin legitimitet om inte kommunen antagit en planeringsstrategi inom 15 månader efter ordinarie val. Det som inte framgår av förslaget är huruvida kommunen med automatik därefter tvingas ompröva/omarbeta hela översiktsplanen; eller ska det förstås som att planen återvinner sin aktualitet/legitimitet omedelbart efter det att kommunen antagit en planeringsstrategi? Ett förtydligande behövs i detta avseende.

Förutsättningarna för annan planering och prövning påverkas om planen inte är aktuell

Utredningen föreslår olika former av konsekvenser av en icke aktuell översiktsplan dock utan tydlighet i hur detta skall vara reglerat i PBL samt miljöbalken. Så som vi förstår frågan i sak saknas det idag ett förutsättningskrav i PBL och miljöbalken om nödvändigheten av en ”aktuell” översiktsplan och standardförfarande för detaljplaneläggning samt frågan om landsbygdsutveckling i strandnära lägen. PBL och miljöbalken behöver förtydligas i dessa avseenden.

Grunddragen i avsedd användning av mark- och vattenområden

Förslaget om att indela kommunens yta till någon av de sex kategorier som föreslås skapar enhetlighet vad avser redovisning av planen. Kategoriseringen kan dock leda till missförstånd huruvida det skall ses som en ren redovisningsmetod eller ett kommunalt ställningstagande med risk för förlängda ledtider för bygglovsprövning som följd.

Särskilda förhållanden av väsentlig betydelse för efterföljande beslut

Att redogöra för förutsättningarna för ett genomförande av översiktsplanen bör göras som en del av den kontinuerliga översiktsplaneringen. Det vore olyckligt om detta moment skulle utformas som en obligatorisk redovisningsåtgärd under processen för framtagande av samråds- samt granskningsmaterial då lämplighetsfrågorna ”i djup och bredd” ofta kräver långtgående utredningstid.

Förslaget föreslås omarbetas så att det bättre främjar en kontinuerlig översiktsplanering i sådan mening att avgörande utredningsfrågor gällande markens lämplighet, hänsynstagande till de allmänna intressen som anges i PBL samt efterlevnad av miljö kvalitetsnormer, får klargöras efter det att översiktsplanen antagits. Förfarandet kan med fördel legitimeras genom att länsstyrelsens anger detta behov i sitt utlåtande och påpekar detta som en nödvändig del av den kontinuerliga översiktsplaneringen tillika legalisering av planens aktuella status för det specifika fallet. Förutsättningarna för fortsatt planering föreslås få utgöra bindande förutsättningar mellan staten och kommun som tidigare beskrivits (se synpunkter om *Översiktsplanen bör inte vara bindande*)

Syftet med en tidig dialog gällande situationen kring Länsstyrelsens ingripandegrunder och framtida planläggning är bra. Förslaget att kommunen ska ansvara för uppgifterna om vilka allmänna intressen som är aktuella att behandla för respektive fråga, samt hur dessa skall tillgodoses blir ofta kritiserade av Länsstyrelsen. I det fallet är det bättre att Länsstyrelsen ansvarar för att dessa uppgifter kommer kommunen till del i samband med ett tidigt samråd samt att länsstyrelsen medverkar med råd om vilka förutsättningar som Länsstyrelsen anser vara tvingande att uppfylla för att de lagstiftade ingripandegrunderna inte skall lyftas för prövning i en kommande detaljplaneringsprocess.

Särskilda redovisningar

Ansvar för att samordna samt förmedla planförutsättningar gällande mellankommunala eller regionala intressen bör vara delat tillsammans med Länsstyrelsen som i sin tur med fördel kan leda den mellankommunala/ regionala dialogen.

Översiktsplanens konsekvenser

Förslaget är bra då det bidrar till att tydliggöra sakfrågorna samt ansvarsrollerna mellan staten och kommunen. Därtill underlättar det för läsaren av planen om vilka de väsentliga huvudfrågorna är i dialogen mellan stat och kommun.

Ingripandegrunderna

Vi ifrågasätter länsstyrelsernas förutsättningar och förmåga att kunna verka för att översiktsplanen är lämpligt utformad i förhållande till strandskyddsbestämmelserna i övrigt. Vår erfarenhet hittills är att länsstyrelsen saknar förmågan att på förhand fatta principiella beslut om förutsättningarna för en framtida prövning om intrång på strandskyddat område eller inte. Förslaget riskerar leda till att man "tvingar" länsstyrelsen att proaktivt fatta beslut om att inte medge översiktsplanen sådan legitimitet om strandskyddet och på förhand "avsluta" frågan.

Vi ställer oss tveksamma till förslaget om att länsstyrelsen även ska kunna överpröva en kommuns beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om beslutet kan antas innebära att ett enstaka byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion är tveksamt. En sådan lagstiftning kan innebära att Länsstyrelsen "tvingas" fatta principiella beslut om överprövning även då riskbilden för en enskild byggnad eller anläggning är försumbar. Förslaget urholkar kommunens ansvar som plan- och bygglovsmyndighet att upprättade detaljplaner eller bygglovsprövningar håller sådan kvalitet som PBL samt miljöbalken uttrycker.

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Norrköpings kommun vill framhålla ett starkt bifall till förslaget. Förslaget stärker nyttan med en kontinuerlig planering där förutsättningarna för en kommunal och statlig dialog om den översiktliga planeringen kan fortgå även efter det att en översiktsplan är antagen.

Norrköpings kommun

Kommunstyrelsen

Lars Stjernkvist
ordförande